

Avgränsning/Bakgrund

Påvisande av grupp A streptokocker (*Streptococcus pyogenes*, GAS) samt Streptokocker grupp C eller G. Hos små barn ska svalgprovet kombineras med nasopharynxprov eftersom grupp A streptokocker ibland endast kan detekteras i nasopharynx hos små barn.

På särskild begäran besvaras även *Neisseria meningitidis* (epidemiologisk utredning), *Streptococcus agalactiae* (nyfödda), *Haemophilus influenzae* (epiglottit) eller *Fusobacterium necrophorum* och *Arcanobacterium hemolyticum*.

Odling avseende *Corynebacterium diphtheriae* vidarebefordras till annat laboratorium.

Snabbtest för grupp A-streptokocker

Svalgodlingen har högre känslighet än snabbtester för grupp A streptokocker. Snabbtesterna fungerar dock i allmänhet bra vid klinisk sjukdom. Använd odling vid:

- Misstanke om infektion med grupp C/G streptokocker
- Vid terapivikt för att möjliggöra resistensbestämning
- Vid smittspårning

Fusobacterium necrophorum

Fusobacterium necrophorum är en anaerob gramnegativ bakterie som kan orsaka tonsillit och i ovanliga fall ge upphov till Lemièrres syndrom. Odling riktad mot *Fusobacterium necrophorum* kan vara indicerad vid peritonsillit, kvarstående misstanke på bakteriell tonsillit trots negativ svalgodling riktad mot beta-hemolytiska streptokocker och vid misstanke om Lemièrres syndrom.

Fusobacterium detekteras inte vid vanlig svalgodling

Arcanobacterium haemolyticum

Arcanobacterium haemolyticum har beskrivits som orsak till svalginfektioner hos yngre ffa mellan 10 och 30 år, ofta tillsammans med skarlatinformat utslag. Prevalensen hos svalginfekterade har angivits till 2% och hos friska i samma ålder till 0,2-0,5%.

Bakterien kan också ge upphov till allvarigare infektioner framför allt hos immunkomprometterade och patienter med kronisk sjukdom.

Arcanobacterium detekteras inte vid vanlig svalgodling.

Provtagning

En provtagningspinne rullas över båda tonsillerna och förs om möjligt in i en krypta. Undvik att beröra övriga delar av munhåla och svalg. Vid förekomst av beläggningar förs pinnen in under dessa. Sätt pinnen i Copan transportrör.

Copan-rör med svart kork

Sekret från svalg

Förrådsartikel, artikelnr: 20727.

Ange på remissen

Cosmic:

Svalgsekret, **Svalgodling** innebär odling avseende endast betahemolytiska streptokocker grupp A, C, G.

Svalgsekret, **Utvidgad svalgodling**

Välj under medicinsk information **en** av följande utvidgningar av diagnostiken (betahemolytiska streptokocker grupp A,C,G ingår alltid)

- *Fusobacterium necrophorum* och *Arcanobacterium hemolyticum*
- Cystisk fibros- *Haemophilus influenzae*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pneumoniae*, Pseudomonasarter
- epiglottit-*Haemophilus influenzae*
- meningit-*Neisseria meningitidis*

Laboratoriet ska meddelas om eventuella problem vid provtagningen.

I avvaktan på transport

Kylförvaras i avvaktan på transport som kan ske enligt normala rutiner.

Svar och bedömning

Positiv odling besvaras efter 1-2 vardagar för samtliga arter utom för *Fusobacterium necrophorum* som är långsamväxande och därför inte kan besvaras förrän tidigast efter 3 vardagar.

Resistensbestämning utförs alltid vid misstänkt relevanta fynd. Ännu har ingen penicillinresistens hos grupp A streptokocker påvisats.

Beta-hemolytiska streptokocker i synnerhet grupp A anses vara de vanligaste bakteriella fynden vid tonsillit, men flera studier talar för att *Fusobacterium necrophorum* orsakar en icke obetydlig andel av alla tonsilliter. I en engelsk studie återfanns *Fusobacterium necrophorum* hos 10 % av inkluderade patienter med halsont. I en dansk undersökning var *Fusobacterium necrophorum* det vanligaste odlingsfyndet (23 %) hos patienter med peritonsillära abscesser.

Betydelsen av ett positivt odlingsfynd kan dock vara svårt att värdera med idag existerande kunskaper. Några säkra uppgifter rörande förekomsten av asymtomatiskt bärarskap av *Fusobacterium necrophorum* föreligger ej då variationerna varit stora (0-27 %) mellan olika studier. Det har dock visats att mängden bakterier tenderar att vara högre hos patienter med halssymtom än i en kontrollgrupp. Dessutom förefaller mängden bakterier vara större hos patienter med symtomatisk halsinfektion än vid ett asymtomatiskt bärarskap.

Faktorer som påverkar svarets kvalitet:

Provtagningens kvalitet och att tonsiller och bakre svalgvägg har kunnat beröras är avgörande för svarets kvalitet.

Referens

Lofgren M, Sjögren I, Ripa T. Tonsillit hos unga- tänk på *Fusobacterium necrophorum*. Lakartidningen. 2010 Nov 3-9;107(44):2715-7

Referensmetodik för laboratoriediagnostik: Övre luftvägsinfektioner